

PEFC

PEFC/32-01-01

PEFC ST 2002:2020

Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne - Wymagania

NORMA
MIĘDZYNARODOWA
PEFC

PEFC Council

ICC Building C1   **t** +41 22 799 45 40
Route de Pré-Bois 20   **f** +41 22 799 45 50
1215 Geneva 15   **e** info@pefc.org
Switzerland   www.pefc.org

Informacja o prawach autorskich

© Rada PEFC 2020

Niniejsza norma jest chroniona prawem autorskim należącym do Rady PEFC. Dokument jest dostępny bezpłatnie na stronie Rady PEFC www.pefc.org lub na żądanie.

Żadna część niniejszej normy nie może być zmieniana lub modyfikowana, powielana lub kopiowana, w jakiegokolwiek formie lub w jakikolwiek sposób w celach komercyjnych bez zgody Rady PEFC.

Niniejszy dokument jest tłumaczeniem, a nie oficjalnym dokumentem. Oficjalna wersja tego dokumentu jest opublikowana w języku angielskim przez Radę PEFC i jest dostępna na stronie internetowej PEFC www.pefc.org. W razie wątpliwości znaczenie nadrzędne ma wersja angielska.

Nazwa dokumentu: Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne – Wymagania

Tytuł dokumentu: PEFC ST 2002:2020

Zatwierdzony przez: Walne Zgromadzenie Rady PEFC

Data: 2020-01-17

Data wydania: 2020-02-14

Data wejścia w życie: 2020-02-14

Data przejściowa: 2021-08-14

Spis treści

---

1. Zakres	6
2. Powołania normatywne	7
3. Terminy i definicje	7
4. Wymagania dotyczące systemu zarządzania	15
4.1 Wymagania ogólne	15
4.2 Udokumentowane procedury	15
4.3 Obowiązki i uprawnienia	15
4.4 Prowadzenie ewidencji	16
4.5 Zarządzanie zasobami	16
4.6 Inspekcje i kontrole	17
4.7 Skargi	17
4.8 Niezgodności oraz działania naprawcze	17
4.9 Podwykonawstwo	18
4.10 Wymagania dotyczące kwestii społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy w łańcuchu dostaw	18
5. Identyfikacja materiałów wejściowych oraz deklaracja wyrobów wyjściowych	19
5.1 Identyfikacja materiału wejściowego	19
5.2 Deklaracja wyrobów wyjściowych	19
5.3 Używanie znaków towarowych	20
5.4 Zawartość materiału pochodzącego z recyklingu	20
6. Metody łańcucha dostaw	21
6.1 Postanowienia ogólne	21
6.2 Metoda separacji fizycznej	21
6.3 Metoda procentowa	21
6.4 Metoda rachunku uznań	22
7. Wymagania dla Systemu Należytej Staranności (SNS)	24
7.1 Postanowienia ogólne	24

Załącznik 1: System Należytej Staranności (SNS) PEFC w celu unikania materiału ze źródeł kontrowersyjnych	25
Załącznik 2: Wdrażanie normy łańcucha dostaw w organizacji wielozakładowej	31

Przedmowa

PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) to światowa organizacja promująca zrównoważoną gospodarkę leśną za pomocą systemu certyfikacji leśnej oraz etykietowania produktów zawierających surowce leśne.

Certyfikowana przez PEFC zrównoważona gospodarka leśna funkcjonuje poprzez zatwierdzenie przez PEFC krajowych i regionalnych systemów certyfikacji lasów, które zostały niezależnie ocenione pod kątem zgodności z wzorcami zrównoważonego rozwoju PEFC w zakresie norm certyfikacji gospodarki leśnej. Więcej informacji na temat wzorców zrównoważonego rozwoju PEFC można znaleźć na stronie internetowej PEFC pod adresem www.pefc.org.

Na niniejszej normie opiera się system certyfikacji łańcucha dostaw PEFC. Norma daje pewność, że surowiec leśny i drzewny w wyrobach ze stwierdzeniem i/lub oznaczonych etykietą PEFC pochodzi z lasów zarządzanych w sposób zrównoważony, został uzyskany w wyniku recyklingu i/lub pochodzi ze źródeł kontrolowanych przez PEFC.

Niniejsza norma została opracowana w otwartym, przejrzystym, opartym na konsultacjach i konsensusie procesie, obejmującym szerokie grono interesariuszy, zgodnie z procedurami PEFC w zakresie opracowania dokumentacji technicznej opisanymi w PEFC GD 1003:2009.

Niniejsza norma zastępuje PEFC ST 2002:2013, Wydanie drugie z dniem 14 lutego 2020 r.

Data przejścia jest 14 sierpnia 2021 r. Po tej dacie PEFC wymaga, aby certyfikacja całego łańcucha dostaw odbywała się zgodnie z wymaganiami określonymi w niniejszej normie. Po dacie przejścia wszystkie zewnętrzne (ponowne) audyty certyfikujące i nadzoru należy przeprowadzać w oparciu o niniejszy dokument.

Wprowadzenie

Celem niniejszej normy jest umożliwienie organizacjom dostarczania dokładnych i weryfikowalnych informacji o tym, że wyroby zawierające surowce leśne i drzewne pochodzą z certyfikowanych przez PEFC lasów zarządzanych w sposób zrównoważony, surowców pochodzących z recyklingu oraz źródeł kontrolowanych przez PEFC.

Praktyczne zastosowanie i certyfikacja w oparciu o niniejszą normę pozwala organizacjom wykazać swój wkład w zrównoważone zarządzanie zasobami i silne zaangażowanie w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ¹.

Przekazywanie informacji o pochodzeniu wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne ma na celu zwiększenie popytu i podaży tych wyrobów pochodzących z lasów zarządzanych w sposób zrównoważony, a tym samym stymulowanie potencjału dla kształtowanej rynkowo ciągłej poprawy w zakresie gospodarowania lasami na świecie.

1. Zakres

Niniejsza norma obejmuje wymagania, jakie organizacja musi spełnić, aby z powodzeniem wdrożyć łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne, a także zgłaszać stwierdzenia PEFC klientom w sprawie pochodzenia wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne z lasów zarządzanych w sposób zrównoważony, surowców pochodzących z recyklingu oraz źródeł kontrolowanych przez PEFC.

Wymagania dotyczące łańcucha dostaw opisują proces klasyfikacji wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne według określonych kategorii, w celu przekazania informacji o źródle pozyskiwanego surowca potrzebnego do wykonania wyrobów wyjściowych organizacji. Norma określa trzy opcjonalne podejścia do łańcucha dostaw, a mianowicie metodę separacji fizycznej, metodę procentową i metodę uznaniową.

Niniejsza norma określa również wymagania dla systemu zarządzania w zakresie wdrażania i zarządzania procesem łańcucha dostaw, w tym wymagania dotyczące kwestii zdrowia, bezpieczeństwa i higieny pracy.

Niniejsza norma dotycząca łańcucha dostaw powinna być stosowana w przypadku stwierdzeń PEFC.

Załącznik 2 do normy określa procedurę wdrożenia normy przez organizacje wielozakładowe.

Używanie stwierdzeń oraz odpowiednich etykiet, w wyniku wdrożenia normy dotyczącej łańcucha dostaw, opiera się na normie ISO 14020. Uwzględnienie w łańcuchu dostaw surowców pochodzących z recyklingu podlega wymaganiom zawartym w ISO/IEC 14021.

Etykietowanie wyrobów jest uznawane za opcjonalne narzędzie komunikacji, które może być włączone do procesu(-ów) łańcucha dostaw. Jeśli organizacja używa znaków towarowych PEFC do znakowania wyrobów lub poza nimi, wymagania dotyczące użytkowania znaków towarowych PEFC stają się integralną częścią wymagań dotyczących łańcucha dostaw.

Norma powinna być wdrożona, aby umożliwić osobom trzecim ocenę zgodności w oparciu o wymagania określone przez Radę PEFC lub uznane przez PEFC systemy certyfikacji lasów. Ocena zgodności jest uważana za certyfikację wyrobu i powinna odbywać się zgodnie z ISO/IEC 17065.

Termin „powinien” jest używany w niniejszej normie do wskazania tych przepisów, które są obowiązkowe. Termin „zaleca się” jest używany do wskazania tych przepisów, które - choć nie są obowiązkowe - powinny zostać przyjęte i wdrożone. Termin „dozwolone/wolno” jest używany do określenia przyzwolenia wyrażonego w normie, podczas gdy „może” odnosi się do zdolności lub możliwości użytkownika normy do podjęcia danego działania.

---

¹ Więcej informacji na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ na stronie: <https://sustainabledevelopment.un.org>.

2. Powołania normatywne

Do stosowania postanowień niniejszej normy niezbędne są podane poniżej dokumenty powołane. W przypadku zarówno datowanych, jak i niedatowanych powołań zastosowanie ma ostatnie wydanie (z uwzględnieniem wszystkich zmian).

PEFC GD 2001, Chain of Custody of Forest-Based Products – Guidance for Use [Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne – Wytyczne stosowania]

PEFC ST 2001, Zasady używania znaków towarowych PEFC – Wymagania

PEFC ST 2003, Wymagania dla jednostek certyfikujących prowadzących certyfikację według międzynarodowej normy łańcucha dostaw PEFC

ISO/IEC Guide 2, Normalizacja i dziedziny związane - Terminologia ogólna

ISO 9000, Systemy Zarządzania jakością – Podstawowe zasady i terminologia

ISO 14020, Etykiety i deklaracje środowiskowe — Ogólne zasady

ISO 14021, Etykiety i deklaracje środowiskowe – własne deklaracje środowiskowe (Typ II etykietowania środowiskowego)

ISO 19011, Wytyczne dot. audytowania systemów zarządzania

ISO/IEC 17065, Ocena zgodności - Wymagania dla jednostek certyfikujących wyroby, procesy i usługi

EN 643, Papier i tektura - Europejski wykaz znormalizowanych odmian papieru i tektury z odzysku

3. Terminy i definicje

Dla celów niniejszej normy obowiązują odpowiednie definicje podane w ISO/IEC Guide 2 i ISO 9000 oraz poniższe:

3.1 Certyfikat akredytowany

Certyfikat wydany przez organizację certyfikującą w zakresie uzyskanej akredytacji, opatrzony symbolem organizacji akredytującej.

3.2 Organ upoważniony przez PEFC

Organ upoważniony przez Radę PEFC do administrowania systemem PEFC w imieniu Rady PEFC.

Uwaga: Upoważnionym organem jest krajowy organ zarządzający PEFC działający w danym kraju lub inny podmiot upoważniony przez Radę PEFC do administrowania systemem PEFC.

3.3 Zawartość certyfikowana

Procentowa wartość surowca z certyfikatem PEFC w wyrobie lub grupie wyrobów.

3.4 Okres obowiązywania stwierdzenia

Okres, dla którego określa się zawartość certyfikowaną dla grupy produktów.

Uwaga: Okres stwierdzenia można również określić jako pojedynczy produkt, zamówienie lub partię produkcyjną.

3.5 Skarga

Wyrażenie niezadowolenia wobec **organizacji**, odnośnie jej zgodności z wymogami niniejszej normy lub samym procesem rozpatrywania skarg, w przypadku gdy wyrażnie lub pośrednio oczekiwana jest odpowiedź lub rozwiązanie.

3.6 Drewno pochodzące z rejonu konfliktu

„Drewno, które w pewnym momencie łańcucha dostaw zostało sprzedane przez grupy zbrojne, niezależnie od tego, czy są to rebelianckie frakcje czy zwykli żołnierze, lub przez administrację cywilną zaangażowaną w konflikt zbrojny lub jej przedstawicieli, w celu utrwalenia konfliktu lub wykorzystania sytuacji konfliktowych dla osobistej korzyści. (...) Drewno będące przedmiotem handlu prowadzonego przez grupy zbrojne niekoniecznie jest nielegalne.” Wykorzystywanie drewna samo w sobie może być bezpośrednią przyczyną braku legalności.

Uwaga: Definicja w cytacie stosowana przez UNEP.

3.7 Źródła kontrowersyjne

Surowiec leśny i drzewny pozyskany z:

- a) działań niezgodnych z obowiązującymi lokalnymi, krajowymi lub międzynarodowymi przepisami dotyczącymi gospodarki leśnej, w tym między innymi dotyczącymi praktyk zarządzania lasami; ochrony przyrody i środowiska; gatunków chronionych i zagrożonych; praw własności i użytkowania gruntów ludności tubylczej, społeczności lokalnych lub innych zainteresowanych stron; kwestii zdrowia, pracy i bezpieczeństwa; antykorupcji i płatności stosownych opłat licencyjnych oraz podatków.
- b) działań, w których zdolność **lasów** do produkcji gamy produktów i usług leśnych zarówno drzewnych, jak i niedrzewnych w sposób zrównoważony nie jest utrzymywana lub poziomy pozyskania przewyższają poziom, który można utrzymać w perspektywie długoterminowej.
- c) działań, w których gospodarka leśna nie przyczynia się do utrzymania, ochrony lub poprawy różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazu, ekosystemu, gatunku lub na poziomie genetycznym.
- d) działań, w których **ważne pod względem ekologicznym obszary leśne** nie są identyfikowane, zabezpieczane, chronione, lub pozostawiane.
- e) działań, w których następuje **konwersja lasu**, w innych okolicznościach niż są uzasadnione, jeżeli konwersja:
  - i. jest zgodna z polityką krajową i lokalną oraz ustawodawstwem mającym zastosowanie do użytkowania gruntów i gospodarki leśnej, oraz
  - ii. nie ma negatywnego wpływu na ważne pod względem ekologicznym obszary leśne, obszary istotne pod względem kulturowym i społecznym, lub inne obszary chronione, oraz
  - iii. nie niszczy obszarów o znacznych zasobach węgla, oraz
  - iv. przyczynia się do długoterminowych korzyści ochronnych, ekonomicznych i/lub społecznych.
- f) działań, które nie są zgodne z duchem Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MPO) w sprawie podstawowych zasad i praw pracowniczych (1998).
- g) działań, które nie są zgodne z duchem Deklaracji praw ludów tubylczych Narodów Zjednoczonych (2007).
- h) drewna pochodzącego z rejonu konfliktu.
- i) drzew genetycznie modyfikowanych.

Uwaga 1 (dot. 3.7 b, d oraz e): Za „źródła kontrowersyjne” nie uważa się działań na **plantacjach leśnych** o krótkiej rotacji z cyklami pozyskania poniżej 35 lat, które znajdują się na terenach rolniczych.

Uwaga 2 (dot. 3.7 i): Ograniczenie odnośnie wykorzystania **drzew genetycznie modyfikowanych** zostało przyjęte przez Walne Zgromadzenie PEFC w oparciu o Zasadę Ostrożności. Dopóki wystarczające dane naukowe na temat **drzew genetycznie modyfikowanych** wskazują, że wpływ na zdrowie ludzi i zwierząt oraz środowisko jest równe lub bardziej pozytywne niż to prezentowane przez drzewa ulepszone genetycznie metodami tradycyjnymi, żadne **drzewa genetycznie modyfikowane** nie będą wykorzystywane.

3.8 Metoda rachunku uznań

Metoda kontroli łańcucha dostaw, w ramach której uznania uzyskane z certyfikowanego surowca są przekazywane na materiał pochodzący ze źródeł **kontrolowanych przez PEFC** w ramach tej samej **grupy wyrobów PEFC**.

3.9 System Należytej Staranności (SNS)

Zbiór procedur i działań, w tym sposoby gromadzenia informacji, oceny i ograniczania ryzyka, stosowane **przez organizację** w celu zmniejszenia ryzyka, że **materiał zawierający surowiec leśny i drzewny** pochodzi ze **źródeł kontrowersyjnych**.

Uwaga: Organizacje mogą współpracować ze sobą i korzystać z usług zewnętrznych w celu wdrożenia SNS, jednak odpowiedzialność za zgodność z wymaganiami SNS zawartymi w niniejszej normie spoczywa na poszczególnych **organizacjach**.

3.10 Obszary leśne ważne ze względów ekologicznych

Obszary leśne:

- a) zawierające chronione, rzadkie, wrażliwe lub reprezentatywne ekosystemy leśne,
- b) zawierające znaczne koncentracje gatunków endemicznych i siedlisk gatunków zagrożonych, jak określono w odpowiednich listach referencyjnych,
- c) zawierające zagrożone lub chronione zasoby genetyczne na miejscu,
- d) przyczyniające się do globalnie, regionalnie i ogólnokrajowo znaczących krajobrazów o naturalnym rozmieszczeniu i bogactwie gatunków występujących naturalnie

3.11 Równoważny materiał wejściowy

Materiał zawierający surowiec leśny i drzewny, który można wzajemnie zastępować bez istotnej zmiany wyglądu, funkcji, klasy, rodzaju lub wartości produktu wyjściowego.

3.12 Las

Obszar o powierzchni przynajmniej 0,05-1,0 hektara, o pokryciu koronami drzew (lub o równoważnym stopniu zadrzewienia) powyżej 10-30 procent, porośnięty drzewami, które mogą potencjalnie osiągnąć w dojrzałości minimalną wysokość 2-5 metrów in situ. Las może składać się z zamkniętych formacji leśnych, w których drzewa z różnych pięter oraz podszyt pokrywają znaczną część powierzchni lub może mieć formę otwartych formacji leśnych. Termin „las” obejmuje również młode naturalne drzewostany i wszystkie plantacje, które nie osiągnęły jeszcze 10–30% pokrycia koron lub 2–5 metrów wysokości drzew, podobnie jak obszary zwykle tworzące część obszaru leśnego, które są tymczasowo niezalesione w następstwie działalności człowieka, jak np. czynności związanych z pozyskaniem lub przyczyn naturalnych, jednak oczekuje się, że powrócą do formy leśnej (źródło: ONZ 2002).

3.13 Materiał leśny i drzewny

Materiał pochodzący z **lasów** lub z innych źródeł, uznany przez Radę PEFC za kwalifikujący się do certyfikacji PEFC, taki jak **drzewa spoza obszarów leśnych**, w tym **materiał pochodzący z recyklingu** pierwotnie pochodzący z tych obszarów/źródeł, jak również materiał drewnopochodny oraz inny niż drewno, taki jak korek, grzyby, jagody, itp., ogólnie określane jako **niedrzewne produkty leśne**.

3.14 Wyroby zawierające surowce leśne i drzewne

Wyroby zawierające **materiał leśny i drzewny**, w tym możliwe do zmierzenia, ale niematerialne produkty jak np. energia pochodząca z **materiału zawierającego surowiec leśny i drzewny**.

3.15 Konwersja lasu

Bezpośrednia, wywołana przez człowieka zmiana **lasu** w powierzchnię nieleśną lub **plantację leśną**.

Uwaga: Odnowienie przez sadzenie lub bezpośredni siew / lub wywołane przez człowieka promowanie naturalnych źródeł nasion, do takiego samego dominującego gatunku, jaki został pozyskany, lub innych gatunków, które były obecne w historycznej składzie gatunków, nie jest uważane za konwersję.

3.16 Plantacja leśna

Las lub inny teren zadrzewiony wprowadzonymi gatunkami, a w niektórych przypadkach gatunkami rodzimymi, założony przez sadzenie lub siew, głównie w celu produkcji drewna lub wyrobów nierzecznych oraz usług.

Uwaga 1: Termin obejmuje wszystkie drzewostany wprowadzanego gatunku założone w celu produkcji drewna i dóbr nierzecznych oraz usług.

Uwaga 2: Termin może obejmować obszary gatunków rodzimych charakteryzujące się niewielką liczbą gatunków, intensywnym przygotowaniem gleby (np. kultywacją), prostymi rzędami drzew i/lub drzewostanami o równowiekowej strukturze.

Uwaga 3: Zastosowanie definicji wymaga uwzględnienia krajowej terminologii leśnej i wymogów prawnych.

3.17 Drzewa genetycznie modyfikowane

Drzewa, w których materiał genetyczny został zmieniony w sposób, który nie zachodzi w warunkach naturalnych w skutek krzyżowania i/lub naturalnej rekombinacji, z uwzględnieniem stosownych przepisów określających definicję organizmów modyfikowanych genetycznie.

Uwaga 1: Do technik modyfikacji genetycznej prowadzących do stworzenia drzew genetycznie modyfikowanych należą między innymi (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE):

- 1) techniki rekombinacji kwasów nukleinowych obejmujące tworzenie nowych kombinacji materiału genetycznego przez dodanie cząsteczek kwasu nukleinowego, zsyntetyzowanych w dowolny sposób poza organizmem, do wirusa, plazmidu bakteryjnego lub innego wektora, i włączenie ich do organizmu docelowego, w którym nie występują one w sposób naturalny, ale w którym są zdolne do ciągłego powielania;
- 2) techniki obejmujące bezpośrednie wprowadzenie do organizmu materiału dziedzicznego przygotowanego poza organizmem, takie jak mikroiniekcja, makroiniekcja i mikroenkapsulacja;
- 3) fuzja komórek (w tym fuzja protoplastów) lub techniki hybrydyzacji, w których żywe komórki z nowymi kombinacjami materiału genetycznego powstają na skutek fuzji dwóch lub więcej komórek dokonanej w sposób, który nie występuje w warunkach naturalnych.

Uwaga 2: Techniki, których nie uważa się za modyfikację genetyczną powodującą powstanie drzew genetycznie modyfikowanych (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE):

- 1) zapłodnienie in vitro,
- 2) procesy naturalne, takie jak koniugacja, transdukcja i transformacja,
- 3) wywołanie poliploidii.

3.18 Kategoria materiałowa

Materiał o określonych właściwościach, mianowicie **surowiec z certyfikatem PEFC, inny surowiec, materiał neutralny** oraz **źródła kontrolowane przez PEFC**.

3.19 Organizacja wielozakładowa

Organizacja z określoną funkcją centralną (zwykle zwaną „centralą”), gdzie odbywa się planowanie, kontrola i zarządzanie działaniami związanymi z łańcuchem dostaw, z jednym lub większą liczbą zakładów, gdzie takie działania są w pełni lub częściowo realizowane.

3.20 Materiał neutralny

Kategoria materiałowa określająca materiał inny niż zawierający **surowiec leśny i drzewny**, jak np. metal lub plastik, nieuwzględniany w kalkulacji **zawartości certyfikowanej grupy produktowej**.

3.21 Organizacja

Osoba lub grupa osób posiadająca własne funkcje, obowiązki, władze i relacje służące realizacji założonych celów.

Uwaga: W kontekście niniejszej normy organizacja wdraża wymagania niniejszej normy, będąc objęta **certyfikatem uznanym przez PEFC**.

3.22 Inny materiał

Kategoria materiałowa dotycząca materiału zawierającego **surowiec leśny i drzewny**, dla którego **organizacja** nie określiła w swoim **Systemie Należytej Staranności**, że istnieje „pomijalne ryzyko”, że pochodzi ze źródeł kontrowersyjnych.

3.23 Podwykonawstwo

Praktyki czynności istotnych dla **łańcucha dostaw PEFC** organizacji, realizowane przez inny podmiot prawny, bez stałego nadzoru czy też kontroli ze strony **organizacji**.

Uwaga: Zasadniczo podwykonawstwo nie obejmuje transportu, rozładunku/załadunku oraz składowania materiałów/produktów, chyba że istnieje ryzyko, że materiały o różnych **kategoriach materiałowych** lub certyfikowanej zawartości zostaną ze sobą zmieszane.

3.24 Materiał certyfikowany przez PEFC

Kategoria materiałowa dla:

- a) materiału zawierającego surowiec leśny i drzewny, dostarczonego przez dostawcę objętego certyfikatem uznanym przez PEFC, ze stwierdzeniem PEFC “x% certyfikowano przez PEFC”, lub dostarczonego przez dostawcę posiadającego certyfikat uznany przez PEFC w oparciu o normę gospodarki leśnej zatwierdzoną przez PEFC z innym stwierdzeniem z systemu uznanego PEFC.

Uwaga: Stwierdzenia z systemu uznanego przez PEFC są publikowane na stronie internetowej PEFC.

- b) **surowca pochodzącego z recyklingu** (niedostarczanego ze stwierdzeniem PEFC “x% certyfikowano przez PEFC”).

3.25 Wyrób certyfikowany przez PEFC

Produkt sprzedawany/przekazywany przez **organizację** wraz ze **stwierdzeniem PEFC** “x% certyfikowano przez PEFC”.

3.26 Łańcuch dostaw PEFC

Procesy w ramach organizacji w zakresie postępowania z **wyrobami zawierającymi surowce leśne i drzewne** oraz informacje związane z ich **kategorią materiałową**, jak również przygotowywanie dokładnych i weryfikowalnych **stwierżeń PEFC**.

3.27 Stwierdzenie PEFC

Deklaracja organizacji dotycząca surowców/wyrobów, umieszczona w dokumentacji sprzedaży i dostawy, tj. „x% certyfikowano przez PEFC” oraz **“źródła kontrolowane przez PEFC”**.

Uwaga 1: Aby zaznaczyć **materiał z certyfikatem PEFC**, który nigdy nie został zmieszany z materiałem ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC**, **organizacje** stosujące metodę **separacji fizycznej** mogą używać sformułowania „100% pochodzenie PEFC” zamiast „100% certyfikowano przez PEFC” dla **surowca z certyfikatem PEFC**, który został dostarczony przez **dostawcę** będącego właścicielem/zarządcą lasu objętego **certyfikatem uznanym przez PEFC** wydanym zgodnie ze normą gospodarki leśnej zatwierdzoną przez PEFC ze stwierdzeniem „100% certyfikowano przez PEFC” lub z innym stwierdzeniem systemu uznanego przez PEFC, a dla **materiału certyfikowanego przez PEFC**, który został już dostarczony ze stwierdzeniem „100% pochodzenie PEFC”. **Organizacje** otrzymujące surowiec z takim stwierdzeniem „100% pochodzenie PEFC” i wdrażające **metodę procentową** lub **metodę uznaniową** uważają to za **stwierdzenie PEFC** “100% certyfikowano przez PEFC”.

Uwaga 2: Lista akceptowanych przez PEFC skrótów i tłumaczeń stwierdzeń PEFC jest dostępna na **stronie PEFC**.

3.28 Źródła kontrolowane przez PEFC

Kategoria materiałowa obejmująca **materiał zawierający surowiec leśny i drzewny**, w przypadku którego, według oceny **organizacji** przeprowadzonej za pomocą **Systemu Należytej Staranności**, istnieje „pomijalne ryzyko”, że materiał pochodzi ze źródeł kontrowersyjnych.

Uwaga: Określenie “Źródła kontrolowane przez PEFC” stanowi również **stwierdzenie PEFC**, które może być używana dla materiału z tej kategorii.

3.29 Klient PEFC

Podmiot otrzymujący od **organizacji stwierdzenie PEFC** dotyczące wyrobów, co do których otrzymuje prawny tytuł własności i/lub w posiadanie których wchodzi.

Uwaga 1: W przypadku gdy materiały/wyroby są fizycznie dostarczane do podmiotu innego niż podmiot, który uzyskał prawną własność, **organizacja** powinna wyznaczyć jednego klienta PEFC do celów niniejszej definicji, tj. może to być podmiot, który uzyskuje prawo własności lub podmiot, który fizycznie wchodzi w posiadanie materiału.

Uwaga 2: Termin klient PEFC może również odnosić się do klienta wewnętrznego w ramach **organizacji**, jeżeli zostały ustanowione kolejne grupy wyrobów.

3.30 Grupa wyrobów PEFC

Wyrób lub zestaw wyrobów z **materiałem równorzędnym**, określony za pomocą nazwy/rodzaju wyrobu i kategorii, rodzaju gatunku, metody łańcucha dostaw, **kategorii materiałowej**, **stwierdzeniami PEFC**, w odniesieniu do których **organizacja** stosuje **łańcuch dostaw**.

Uwaga 1: **Organizacja** może definiować poszczególne wyroby, partie wyrobów i zamówienia jako grupy wyrobów PEFC.

Uwaga 2: **Organizacja** może ustanowić jedną lub więcej grup wyrobów dla równoległych lub następujących po sobie procesów produkcyjnych lub handlowych.

Uwaga 3: W przypadku **organizacji wielozakładowych**, jak zdefiniowano w Załączniku 2, punkt 2.2 a) do niniejszej normy, grupy wyrobów PEFC mogą obejmować kilka zakładów.

3.31 Certyfikat uznany przez PEFC

- a) Ważny akredytowany certyfikat gospodarki leśnej wydany przez jednostkę certyfikującą PEFC w zakresie systemu/normy gospodarki leśnej, zatwierdzonego przez PEFC.
- b) Ważny akredytowany certyfikat łańcucha dostaw wydany przez jednostkę certyfikującą PEFC w zakresie niniejszej normy lub innej normy łańcucha dostaw, zatwierdzonej przez PEFC.

Uwaga 1: Uznane przez PEFC systemy certyfikacji lasów oraz standardy łańcucha dostaw są dostępne na **stronie PEFC**.

Uwaga 2: W przypadku certyfikatu grupowego lub wielozakładowego, gdzie fakt objęcia obiektu lub członka grupy certyfikatem łącznym znajduje potwierdzenie w osobnym dokumencie, takim jak załącznik do certyfikatu lub sub-certyfikatu, dokument ten łącznie z certyfikatem są uważane za certyfikat uznany przez PEFC dla tego obiektu/uczestnika.

3.32 Strona PEFC

Strona internetowa pod adresem: www.pefc.org.

3.33 Metoda procentowa

Metoda kontroli łańcucha dostaw, w której **zawartość certyfikowana** w **grupie wyrobów PEFC** jest obliczana dla określonego **okresu stwierdzenia**, w oparciu o materiał wejściowy zawarty w **grupie wyrobów PEFC**.

3.34 Metoda separacji fizycznej

Metoda kontroli łańcucha dostaw, w której jest kontrolowane **stwierdzenie PEFC** dla określonej **grupy wyrobów PEFC** w oparciu o wyraźną identyfikację i/lub separację różnych kategorii materiałowych we wszystkich działaniach realizowanych przez **organizację**.

3.35 Materiał pochodzący z recyklingu

Materiał zawierający surowiec leśny i drzewny, który został:

- a) odzyskany z odpadów w procesie produkcyjnym. Wyłącza się powtórne wykorzystanie surowców pochodzących z przerobu, przemiału lub niszczenia powstałe w procesie produkcyjnym, które można odzyskać w ramach tego samego procesu, z którego powstały. Wyłączone są produkty uboczne powstałe w wyniku pierwotnych procesów produkcyjnych, takie jak produkty uboczne z tartaku (trociny, wióry, kora itp.) lub pozostałości leśne (kora, kawałki gałęzi, korzenie itp.), ponieważ nie są one uważane za odpady.
- b) wytworzony przez gospodarstwa domowe lub obiekty komercyjne, przemysłowe oraz instytucje, pełniące rolę użytkowników końcowych produktu, który nie nadaje się już do użytku zgodnie z jego przeznaczeniem. Obejmuje to zwroty materiałów z łańcucha dystrybucji.

Uwaga 1: Sformułowanie „które można odzyskać w ramach tego samego procesu, z którego powstały” oznacza, że surowiec wytworzony w jednym procesie jest w sposób ciągły odprowadzany do tego samego procesu w tym samym zakładzie. Przykładem są odpady generowane na linii prasującej w produkcji płyt pilśniowych, które w sposób ciągły wprowadzane są do tej samej prasy. Nie są one uważane za surowiec pochodzący z recyklingu.

Uwaga 2: Definicja oparta na definicjach ISO 14021.

Uwaga 3: Przykłady surowców pochodzących z recyklingu przedstawiono w PEFC GD 2001.

3.36 Ruchoma wartość udziału procentowego

Metoda kontroli łańcucha dostaw, w której **zawartość certyfikowana** w **grupie wyrobów PEFC** jest obliczana dla określonego **okresu stwierdzeń**, w oparciu o materiał zawarty w **grupie wyrobów PEFC** średnio w określonym czasie poprzedzającym okres stwierdzeń.

3.37 Uzasadnione obawy

Informacje poparte dowodami, wskazujące, że materiał zawierający surowiec leśny i drzewny pochodzi ze źródeł kontrowersyjnych.

Uwaga: Uzasadnione obawy mogą stanowić obawy osób trzecich, jak również obawy samej organizacji.

3.38 Dostawca

Podmiot dostarczający materiał wejściowy dla **grupy wyrobów PEFC** organizacji.

Uwaga 1: W przypadku, gdy **wyroby z certyfikatem PEFC** są fizycznie dostarczane przez inny podmiot niż podmiot posiadający tytuł własności surowca, podmiot objęty **certyfikatem uznanym przez PEFC** oraz którego **organizacja** jest określona jako **klient PEFC** jest uważany za dostawcę produktu.

Uwaga 2: Pojęcie „dostawca” może również odnosić się do dostawców wewnętrznych w **organizacji**, w której istnieją kolejne grupy produktów.

3.39 Używanie znaków towarowych

Używanie znaków towarowych PEFC na produkcie lub poza nim.

3.40 Drzewa spoza obszarów leśnych

Drzewa rosnące poza terenami **leśnymi** zdefiniowanymi przez państwo.

4. Wymagania dotyczące systemu zarządzania

4.1 Wymagania ogólne

4.1.1 Organizacja powinna posiadać system zarządzania zgodny z wymogami niniejszej normy, aby zapewnić prawidłowe wdrożenie i funkcjonowanie procesów **łańcucha dostaw PEFC**. System zarządzania powinien odpowiadać rodzajowi, zakresowi i wielkości wykonywanej pracy, jak również powinien obejmować działania zlecane na zewnątrz, istotne dla łańcucha dostaw organizacji oraz wszystkich zakładów, w przypadku **organizacji wielozakładowych** (patrz Załącznik 2).

4.1.2 Organizacja powinna zdefiniować zakres **łańcucha dostaw PEFC** poprzez wyszczególnienie **grup wyrobów PEFC**, lub określenie, które wymagania dotyczące **łańcucha dostaw PEFC** zostały wdrożone.

4.1.3 Organizacja jest zobowiązana do składania wyłącznie **stwierdzeń PEFC** oraz oświadczeń dotyczących PEFC, które są poprawne według jej najlepszej wiedzy i dotyczą jej **łańcucha dostaw PEFC**.

4.2 Udokumentowane procedury

4.2.1 Organizacja powinna ustanowić pisemnie udokumentowane procedury dla swojego łańcucha dostaw PEFC. Udokumentowane procedury muszą obejmować co najmniej poniższe elementy:

- a) obowiązki i uprawnienia związane z **łańcuchem dostaw PEFC**
- b) opis przepływu surowca w procesach produkcyjnych/handlowych, w tym definicje **grup wyrobów**
- c) procedury dla procesów **łańcucha dostaw PEFC** obejmujące wszystkie wymagania niniejszej normy, w tym:
  - i. identyfikacja kategorii materiałowych
  - ii. fizyczna separacja surowca z certyfikatem PEFC, surowca ze źródeł kontrolowanych przez PEFC oraz innego surowca
  - iii. definicja **grup wyrobów**, obliczanie **zawartości certyfikowanej**, zarządzanie rachunkami uznań, transfer do kont wyjściowych (dotyczy **organizacji** stosujących **metodę procentową lub uznaniową**)
  - iv. sprzedaż/transfer wyrobów oraz **stwierdzeń PEFC**, w tym dokumentacji, w której składane są **stwierdzenia PEFC**, jak również inne wykorzystanie **znaków towarowych** na produktach i poza nimi
  - v. prowadzenie ewidencji
  - vi. procedury wewnętrznych audytów oraz kontrole pod kątem zgodności
  - vii. System Należytej Staranności
  - viii. rozpatrywanie skarg
  - ix. podwykonawstwo

4.3 Obowiązki i uprawnienia

4.3.1 Ogólne obowiązki

4.3.1.1 Zarząd organizacji powinien zdefiniować i udokumentować swoje zobowiązania dotyczące wdrożenia i zapewnienia zgodności z opisanymi w niniejszej normie wymaganiami dotyczącymi łańcucha dostaw. Zobowiązanie organizacji powinno być udostępnione personelowi organizacji, jej dostawcom, klientom i innym zainteresowanym stronom.

4.3.1.2 Zarząd organizacji powinien wskazać członka zarządu, który – niezależnie od innych obowiązków – powinien być ogólnie odpowiedzialny za **łańcuch dostaw PEFC** organizacji i posiadać odpowiednie uprawnienia w tym zakresie.

4.3.2 Obowiązki i uprawnienia w zakresie łańcucha dostaw

Organizacja powinna wyznaczyć pracowników do przeprowadzenia działań związanych z wdrożeniem i utrzymaniem **łańcucha dostaw PEFC** oraz powinna ustalić zakresy ich odpowiedzialności i uprawnienia dotyczące wdrożenia procedur zawartych w punktach 4.2.1 c) i-viii.

Uwaga: Zakresy odpowiedzialności i uprawnień dotyczące **łańcucha dostaw PEFC** podane powyżej, mogą się łączyć.

4.4 Prowadzenie ewidencji

4.4.1 W celu zapewnienia dowodów na spełnienie wymagań niniejszej normy, **organizacja** powinna ustanowić i prowadzić co najmniej następującą ewidencję w odniesieniu do **grup wyrobów** objętych **łańcuchem dostaw PEFC**:

- a) Rejestr wszystkich **dostawców** surowców dostarczanych ze **stwierdzeniem PEFC**, łącznie z potwierdzeniami statusu certyfikatu PEFC dostawców.

Uwaga: Potwierdzeniem może być wydruk ze **strony PEFC**.

- b) Rejestr wszystkich materiałów wejściowych, wraz ze **stwierdzeniami PEFC** oraz dokumentami związanymi z dostawą materiałów wejściowych, a dla wszystkich surowców pochodzących z recyklingu, informacje potwierdzające zgodność tych materiałów z definicją **materiału pochodzącego z recyklingu**.
- c) Zapisy obliczeń zawartości certyfikowanej, przeniesień procentowych wartości na wyroby wyjściowe i dane dotyczące zarządzania rachunkiem uznań, w zależności od przypadku.
- d) Rejestr wszystkich sprzedawanych/przekazywanych wyrobów, opatrzonych stwierdzeniem PEFC oraz dokumentów związanych z dostarczaniem wyrobów wyjściowych.
- e) Ewidencja **Systemu Należytej Staranności**, w tym, w stosowych przypadkach, zapisy dotyczące oceny ryzyka oraz zarządzania dostawami o podwyższonym ryzyku.
- f) Rejestr wewnętrznych audytów, okresowych przeglądów łańcucha dostaw, niezgodności oraz działań naprawczych.
- g) Rejestr skarg oraz sposobów ich rozpatrzenia.

4.4.2 **Organizacja** jest zobowiązana do przechowywania dokumentacji przez co najmniej pięć lat.

4.5 Zarządzanie zasobami

4.5.1 Zasoby ludzkie/pracownicy

Organizacja powinna zapewnić i wykazać, że wszyscy pracownicy wykonujący pracę związaną z wdrażaniem i utrzymaniem **łańcucha dostaw PEFC** są kompetentni dzięki właściwym szkoleniom oraz posiadanemu wykształceniu, umiejętnościom i doświadczeniu.

4.5.2 Zaplecze techniczne

Organizacja powinna określić, dostarczyć i utrzymywać infrastrukturę oraz zaplecze techniczne potrzebne do skutecznego wdrożenia i utrzymania **łańcucha dostaw PEFC** zgodnie z wymaganiami niniejszej normy.

4.6 Inspekcje i kontrole

4.6.1 Organizacja powinna przeprowadzić przed wstępnym audytem certyfikacyjnym, a następnie przeprowadzać przynajmniej raz w roku, wewnętrzne audyty sprawdzające zgodność ze wszystkimi wymaganiami niniejszej normy mającymi zastosowanie w przypadku **organizacji**, a także określić ewentualne działania naprawcze i zapobiegawcze.

Uwaga: Wytyczne dotyczące przeprowadzania audytów wewnętrznych można znaleźć w ISO 19011.

4.6.2 Zarząd organizacji powinien dokonać przeglądu, przynajmniej raz w roku, wyników audytu wewnętrznego oraz **łańcucha dostaw PEFC** w organizacji.

4.7 Skargi

4.7.1 Organizacja powinna opracować procedury rozpatrywania skarg zgłaszanych przez dostawców, klientów i inne strony, dotyczące łańcucha dostaw, z uwzględnieniem wymagań zawartych w punkcie 4.7.2.

4.7.2 Z chwilą otrzymania **skargi organizacja** powinna:

- a) formalnie potwierdzić przyjęcie **skargi** stronie zgłaszającej w ciągu dziesięciu dni roboczych
- b) zgromadzić i zweryfikować wszystkie niezbędne informacje, aby ocenić i sprawdzić **skargę** oraz podjąć stosowną decyzję
- c) formalnie przekazać decyzję w sprawie **skargi** i informacje o procesie rozpatrywania skargi stronie zgłaszającej
- d) zapewnić podjęcie stosownych działań naprawczych i zapobiegawczych, o ile są konieczne.

4.8 Niezgodności oraz działania naprawcze

4.8.1 W razie wykrycia niezgodności z wymaganiami niniejszej normy podczas wewnętrznego i zewnętrznego audytu, **organizacja** powinna:

- a) reagować na niezgodności oraz, w stosownych przypadkach:
  - i. podjąć działania w celu kontroli i naprawy
  - ii. zająć się konsekwencjami
- b) ocenić potrzebę podjęcia działań w celu wyeliminowania przyczyn niezgodności, aby nie występowały ponownie lub w innych obszarach poprzez:
  - i. wykonanie przeglądu niezgodności
  - ii. określenie przyczyn niezgodności
  - iii. określenie, czy podobne niezgodności występują lub mogłyby potencjalnie wystąpić
- c) podjąć potrzebne działania
- d) wykonać przegląd efektywności podjętych działań naprawczych
- e) wprowadzić zmiany do systemu zarządzania, o ile to konieczne

4.8.2 Działania naprawcze powinny być adekwatne do skutków wykrytych niezgodności.

4.8.3 Organizacja powinna przechowywać informacje dokumentowe, jako dowód potwierdzający:

- a) charakter niezgodności oraz podjęte działania
- b) wyniki działań naprawczych

4.9 Podwykonawstwo

4.9.1 Organizacja może zlecać na zewnątrz działania objęte **łańcuchem dostaw PEFC** innemu podmiotowi.

4.9.2 Na wszystkich etapach **podwykonawstwa organizacja** powinna zapewnić, że wszystkie działania zlecane na zewnątrz spełniają wymagania niniejszej normy, w tym wymagania dotyczące systemu zarządzania. **Organizacja** powinna posiadać pisemną umowę ze wszystkimi podmiotami, którym działania zostały zlecane, zapewniając, że:

- a) Surowiec/produkty objęte łańcuchem dostaw PEFC organizacji są fizycznie oddzielone od innych surowców lub produktów.
- b) Organizacja ma dostęp do stron(y) podmiotu w celu wewnętrznego i zewnętrznego audytu działań zleconych na zewnątrz pod kątem zgodności z wymogami niniejszej normy.

Uwaga 1: Wzór umowy outsourcingowej można uzyskać od Rady PEFC i **organów uprawnionych PEFC**.

Uwaga 2: Audyty wewnętrzne działań zleczanych na zewnątrz powinny być przeprowadzane co najmniej raz w roku, jak również przed rozpoczęciem działania zleconego.

4.10 Wymagania dotyczące kwestii społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy w łańcuchu dostaw

Niniejszy rozdział zawiera wymagania odnoszące się do zagadnień społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy, oparte na Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy z 1998 roku.

4.10.1 Organizacja powinna wykazać swoje zaangażowanie w przestrzeganie wymagań w zakresie zagadnień społecznych, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy określonych w niniejszej normie.

4.10.2 Organizacja powinna wykazać, że:

- a) pracownikom nie zabrania się wolnego stowarzyszenia, wybierania własnych przedstawicieli i kolektywnego pertraktowania z pracodawcą,
- b) nie stosuje pracz przymusowej,
- c) pracownicy poniżej minimalnego wieku prawnego, 15 lat, lub wieku obowiązkowej nauki szkolnej – w zależności od tego, która wartość jest wyższa – nie są zatrudniani,
- d) pracownikom zapewnia się równe możliwości zatrudnienia i traktowanie,
- e) warunki pracy nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa lub zdrowia.

5. Identyfikacja materiałów wejściowych oraz deklaracja wyrobów wyjściowych

5.1 Identyfikacja materiału wejściowego

5.1.1 Dla każdej dostawy materiału wykorzystywanego jako wejściowy dla **grupy wyrobów PEFC, organizacja** jest zobowiązana uzyskać od **dostawcy** dokumentację zawierającą następujące informacje:

- a) identyfikacja **dostawcy**
- b) identyfikacja wyrobu
- c) liczba wyrobów
- d) identyfikacja dostawy w oparciu o datę dostawy, okres dostawy, lub okres rozliczeniowy

W przypadku materiału wejściowego ze **stwierdzeniem PEFC** dokumentacja powinna również zawierać:

- e) nazwę organizacji jako **klienta PEFC** dostawy
- f) stosowne stwierdzenie PEFC szczegółowo dla każdego deklarowanego wyrobu ujętego w dokumentacji
- g) numer **certyfikatu uznanego przez PEFC** posiadanego przez dostawcę

Uwaga 1: Numerem certyfikatu jest unikalna kombinacja znaków numerycznych lub alfanumerycznych, która stanowi identyfikator certyfikatu.

Uwaga 2: Przykładem dokumentacji dostawy jest faktura lub list przewozowy zawierający wymagane informacje.

5.1.2 Identyfikacja na poziomie **dostawcy**

5.1.2.1 W przypadku wszystkich dostarczanych **surowców ze stwierdzeniem PEFC organizacja** jest zobowiązana zweryfikować na stronie PEFC, czy **dostawca** jest objęty **certyfikatem uznanym przez PEFC**.

5.1.2.2 W przypadku wszystkich dostaw materiałów wykorzystywanych jako surowiec dla **grupy produktów PEFC organizacja** jest zobowiązana przeprowadzić klasyfikację **kategorii materiałowej** zakupionego surowca.

5.2 Deklaracja wyrobów wyjściowych

5.2.1 W przypadku wyrobów wyjściowych z **grupy wyrobów PEFC**, dla których **organizacja** składa **stwierdzenie PEFC** wobec **klienta PEFC**, jest ona zobowiązana zapewnić klientowi dokumentację zawierającą wszelkie informacje dotyczące każdej dostawy takie jak:

- a) identyfikacja **klienta PEFC**
- b) nazwa organizacji jako **dostawcy** surowca
- c) identyfikacja produktu
- d) liczba wyrobu/wyrobów
- e) data dostawy / okres dostawy / okres rozliczeniowy
- f) stosowne **stwierdzenie PEFC** konkretnie dla każdego deklarowanego produktu ujętego w dokumentacji
- g) numer **certyfikatu uznanego przez PEFC** posiadanego przez organizację

Uwaga: Numerem certyfikatu jest unikatowa dla kombinacja znaków numerycznych lub alfanumerycznych, która stanowi identyfikator certyfikatu.

5.2.2 Organizacja jest zobowiązana określić rodzaj dokumentacji, w której stwierdzenia PEFC są składane.

5.3 Używanie znaków towarowych

5.3.1 Używanie znaków towarowych PEFC tj. logotypu i etykiet PEFC, używanie stwierdzeń łańcucha dostaw na wyrobach oraz skrótu PEFC powinno być zgodne z PEFC ST 2001, *Zasady używania znaków towarowych PEFC – Wymagania*.

5.3.2 Aby umożliwić **organizacji** korzystanie ze znaków towarowych PEFC zgodnie z Zasadami używania znaków towarowych PEFC, **organizacja** jest zobowiązana uzyskać od Rady PEFC lub innego **upoważnionego organu PEFC** ważną licencję na używanie znaków towarowych.

5.4 Zawartość materiału pochodzącego z recyklingu

5.4.1 W przypadku wyrobów objętych **łańcuchem dostaw PEFC** organizacji, które zawierają **materiał pochodzący z recyklingu**, organizacja jest zobowiązana obliczać zawartość **materiału pochodzącego z recyklingu** na podstawie ISO 14021 oraz informować o tym na żądanie.

6. Metody łańcucha dostaw

6.1 Postanowienia ogólne

- 6.1.1** Istnieją trzy metody wdrażania kontroli **łańcucha dostaw PEFC**, a mianowicie **metoda separacji fizycznej**, **metoda procentowa** oraz **metoda rachunku uznań**. W zależności od charakteru przepływów i procesów materiałowych, organizacja powinna wybrać stosowną metodę.
- 6.1.2** **Organizacja** powinna wdrożyć wybraną metodę/metody określone niniejszym standardem dla konkretnych **grup produktów PEFC**.
- 6.1.3** **Grupy wyrobów PEFC** powinny być ustanowione dla wyrobów z **równorzędnym materiałem wejściowym**, z tą samą jednostką miary lub jednostkami, które można przekształcić w jedną jednostkę miary.
- 6.1.4** Organizacja powinna używać wyłącznie **materiału z certyfikatem PEFC** oraz ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC** jako surowca dla **grup wyrobów PEFC**.

6.2 Metoda separacji fizycznej

- 6.2.1** **Organizacja** stosująca **metodę fizycznej separacji** powinna zapewnić, aby surowiec o różnych **kategoriach materiałowych** i różnej **zawartości certyfikowanej** był przechowywany osobno lub wyraźnie identyfikowalny na wszystkich etapach procesu produkcji lub handlu.

Uwaga: Fizyczną separację można osiągnąć dowolnymi środkami zapewniającymi identyfikację **kategorii materiałowej** i **zawartości certyfikowanej**, na przykład poprzez oddzielne przechowywanie, znakowanie, rozróżnianie cech produktu lub czasu produkcji.

- 6.2.2** W przypadku, gdy materiał o różnej **zawartości certyfikowanej** jest wykorzystywany jako materiał wejściowy w tej samej **grupie wyrobów PEFC**, organizacja jest zobowiązana stosować **najniższą zawartość certyfikowaną** materiału jako **zawartość certyfikowaną** wyrobu wyjściowego.

Przykład: **Organizacja** wykorzystująca materiał ze 100%, 75% oraz 70% **zawartością certyfikowaną** jako materiał w tej samej **grupie wyrobów PEFC**, zgodnie z **metodą separacji fizycznej**, może deklarować, że wyrób jest w 70% certyfikowany przez PEFC.

- 6.2.2.1** Jeżeli materiał **certyfikowany przez PEFC** oraz materiał ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC** jest wykorzystywany jako materiał wejściowy w tej samej **grupie wyrobów PEFC** zgodnie z **metodą separacji fizycznej**, **organizacja** powinna deklarować wyrób jako pochodzący ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC**.

6.3 Metoda procentowa

- 6.3.1** **Metodę procentową** można wdrożyć w celu obliczenia **zawartości certyfikowanej** w **grupie wyrobów PEFC**, w których zastosowano **materiał certyfikowany przez PEFC** oraz materiał ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC**.

- 6.3.2** Obliczanie zawartości certyfikowanej

- 6.3.2.1** **Organizacja** oblicza **zawartość certyfikowaną** osobno dla każdej **grupy wyrobów PEFC** i dla konkretnego **okresu stwierdzenia** według następującego wzoru:

$$C_c [\%] = (V_c / (V_c + V_{cm})) \times 100$$

(*C_c*: **zawartość certyfikowana**; *V_c*: **ilość materiału certyfikowanego przez PEFC**; *V_{cm}*: **ilość materiału ze źródeł kontrolowanych przez PEFC**)

Uwaga: **Materiał neutralny** nie jest brany pod uwagę przy obliczaniu **zawartości certyfikowanej**.

6.3.2.2 Organizacja powinna obliczać **zawartość certyfikowaną** w oparciu o pojedynczą jednostkę miary stosowaną dla wszystkich materiałów objętych obliczeniami. W przypadku przeliczenia na pojedynczą jednostkę miary dla celów obliczeniowych, **organizacja** powinna stosować wyłącznie ogólnie uznane współczynniki i metody przeliczania. Jeżeli nie istnieje odpowiedni, ogólnie uznany współczynnik zamienny, **organizacja** powinna zdefiniować i stosować rozsądny i wiarygodny przelicznik.

6.3.2.3 Jeżeli materiał wejściowy / wyroby zawierają tylko część **materiału certyfikowanego przez PEFC**, wówczas tylko ilość odpowiadająca **zawartości certyfikowanej** powinna zostać wprowadzona do wzoru obliczeniowego jako **surowiec certyfikowany przez PEFC**. Resztę materiału należy uwzględnić w obliczeniach jako materiał ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC**.

Przykład: Jako surowiec jest wykorzystywana jedna tona materiału dostarczonego ze **stwierdzeniem PEFC** „70% certyfikowano przez PEFC” oraz jedna tona materiału dostarczonego ze stwierdzeniem PEFC „100% certyfikowano przez PEFC”. Stosując wzór w punkcie 6.3.3.1, **zawartość certyfikowana** wynosi $C_c [\%] = ((700 \text{ kg} + 1000 \text{ kg}) / ((700 + 1000) + 300)) \times 100 = (1700/2000) \times 100 = 2 \text{ t } 85\% \text{ materiału certyfikowanego przez PEFC}$.

6.3.3 Zawartość certyfikowana obliczona dla **grupy wyrobów PEFC** powinna być wykorzystywana jako procentowa wartość w **stwierdzeniu PEFC** „X% certyfikowano przez PEFC”.

Przykład: Jeżeli **zawartość certyfikowaną** w grupie wyrobów PEFC dla konkretnego **okresu stwierdzenia** wyliczono na poziomie 54%, wszystkie wyroby w ramach tej **grupy wyrobów** można w tym **okresie stwierdzenia** sprzedawać/przekazywać jako **wyroby certyfikowane przez PEFC** ze **stwierdzeniem PEFC** „54 % certyfikowano przez PEFC”.

Uwaga: Niniejsza norma nie określa minimalnego progu **zawartości certyfikowanej**, który należy spełnić, aby podawać informację o procentowej **zawartości certyfikowanej** w **wyrobach z certyfikatem PEFC** ze **stwierdzeniem PEFC** (X% certyfikowano przez PEFC). Jednakże, w Zasadach używania znaków towarowych PEFC ST 2001, określone zostały minimalne progi w zakresie wykorzystania znaków towarowych PEFC na produktach.

6.3.4 Organizacja może stosować metodę procentową w formie procentu kroczącego/zmiennego.

6.3.5 Organizacja stosująca **procent kroczący/zmienny** jest zobowiązana obliczać **zawartość certyfikowaną** w grupie produktów PEFC i w **okresie stwierdzenia** na bazie materiału zakupionego w okresie wejściowym (ang. input period) poprzedzającym **okres stwierdzenia**. **Okres stwierdzenia**, w przypadku ruchomej wartości udziału procentowego, nie może przekraczać 3 miesięcy, a okres wejściowy (ang. input period) nie może przekraczać 12 miesięcy.

Przykład: Organizacja stosująca 3-miesięczny **okres stwierdzenia** oraz 12-miesięczny okres wejściowy oblicza **zawartość certyfikowaną** dla nadchodzących trzech miesięcy w oparciu o surowiec zakupiony w poprzedzających 12 miesiącach.

6.4 Metoda rachunku uznań

6.4.1 Metodę rachunku uznań można wdrożyć, aby przenieść uznania uzyskane z wejściowego **materiału certyfikowanego przez PEFC** na materiał ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC** w ramach tej samej **grupy wyrobów PEFC**.

6.4.2 Organizacja powinna stworzyć i zarządzać rachunkiem uznań na uznania uzyskane z **materiałów certyfikowanych przez PEFC**. Uznania powinny być obliczane według jednolitej jednostki miary. Może być konieczne zdefiniowanie współczynnika(ów) zamiennych do przeliczania jednostek miary materiałów wejściowych na wyroby wyjściowe.

6.4.3 Całkowita ilość uznań zgromadzona na rachunku uznań nie powinna przekraczać sumy uznań wprowadzonych na rachunek uznań w ciągu ostatnich 24 miesięcy.

24-miesięczny okres może zostać wydłużony, jeżeli **organizacja** jest w stanie wykazać, że średni okres produkcji danego wyrobu jest dłuższy niż 24 miesiące.

Przykład: Jeżeli średni okres produkcji wyrobu (w tym na przykład dojrzewanie) wynosi 36 miesięcy, **organizacja** może wydłużyć 24-miesięczny maksymalny okres akumulacji uznań do 36 miesięcy.

6.4.4 Organizacja powinna stosować **metodę rachunku uznań** dla pojedynczego stwierdzenia. **Organizacja** odbierająca dostawę materiału ze **stwierdzeniem PEFC** i stwierdzeniem w innym systemie certyfikacji powinna albo wykorzystać to jako połączone uznanie obejmujące oba stwierdzenia lub powinna użyć tylko jednego z otrzymanych stwierdzeń do obliczenia wielkości uznania.

Przykład: **Organizacja** otrzymująca dostawę materiału z dwoma stwierdzeniami w zakresie dwóch systemów certyfikacji albo ustanawia rachunek uznań dla wielu stwierdzeń (np. certyfikowano przez PEFC / [certyfikowano przez inny system]) lub decyduje, które ze stwierdzeń (certyfikowano przez PEFC lub [certyfikowano przez inny system]) zostanie wprowadzone do odpowiedniego rachunku uznań ilości.

6.4.5 Organizacja powinna obliczać uznania przy wykorzystaniu:

- a) **zawartości certyfikowanej** oraz ilości wyrobów wyjściowych (punkt 6.4.8) lub
- b) materiału wejściowego oraz proporcji materiału do wyrobu (punkt 6.4.7)

6.4.6 Organizacja stosująca metodę rachunku uznań powinna obliczać uznania mnożąc ilość wyrobów wyjściowych z okresu stwierdzenia przez **zawartość certyfikowaną** z odpowiedniego **okresu stwierdzenia**.

Przykład: Jeżeli **zawartość certyfikowana** dla **grupy wyrobów** w danym **okresie stwierdzenia**, składającej się ze 100 ton wyrobu wyjściowego, wynosi 54%, to **organizacja** osiąga wielkość uznań równą 54 tonom (100 x 0,54) wyrobów wyjściowych.

6.4.7 **Organizacja**, która potrafi wykazać weryfikowalną proporcję wejściowego materiału do wyrobu wyjściowego, może obliczać uznanie ilości bezpośrednio z ilości wejściowego **materiału certyfikowanego przez PEFC** przez pomnożenie ilości **materiału certyfikowanego przez PEFC** przez proporcję materiału do wyrobu.

Przykład: Jeśli ilość **materiału certyfikowanego przez PEFC** wynosi 70 m³ (np. 100 m³ ze stwierdzeniem PEFC „70% certyfikowano przez PEFC”), a proporcja materiału do wyrobu wynosi 0,60 (np. 1 m³ drewna okrągłego daje 0,60 m³ tarcicy), organizacja uzyskuje uznanie ilości równe 42 m³ tarcicy.

6.4.8 **Organizacja** powinna rozdzielać uznania ilości z rachunku uznań na wyroby wyjściowe uwzględnione w rachunku uznań. Uznania ilości powinny być rozdzielane na wyroby wyjściowe tak, aby wyrób certyfikowany był uznawany za zawierający 100% **zawartości certyfikowanej** lub za zawierający poniżej 100% **zawartości certyfikowanej** przy jednoczesnej zgodności z programami własnymi organizacji. Wynik mnożenia ilości wyrobów wyjściowych przez **zawartość certyfikowaną** w wyrobie wyjściowym powinien być równy rozdzielonym uznaniom ilości pobranym z rachunku uznań.

Przykład: **Organizacja** może wykorzystać 7 jednostek uznań do sprzedaży 7 jednostek jako 100% certyfikowano przez PEFC lub do sprzedaży 10 jednostek jako 70% certyfikowano przez PEFC.

7. Wymagania dla Systemu Należytej Staranności (SNS)

7.1 Postanowienia ogólne

7.1.1 W odniesieniu do wszystkich materiałów użytych jako wejściowe do **grupy wyrobów PEFC**, z wyjątkiem materiału pochodzącego z recyklingu, organizacja powinna dołożyć należytej staranności, zgodnie z **systemem należytej staranności PEFC (SNS)**, określonym w Załączniku 1 do niniejszej normy, w celu uniknięcia materiału pochodzącego ze **źródeł kontrowersyjnych**. W związku z tym **organizacja** powinna określić, że w przypadku materiału stosowanego jako wejściowy dla **grup wyrobów PEFC** istnieje „pomijalne ryzyko”, że pochodzi on ze **źródeł kontrowersyjnych** i że spełnia definicję surowca ze **źródeł kontrolowanych przez PEFC**.

7.1.2 W przypadku **grup wyrobów PEFC**, w których został użyty wyłącznie materiał wejściowy dostarczony ze **stwierdzeniem PEFC** przez **dostawcę** objętego **certyfikatem uznanym przez PEFC**, **organizacja** może wdrożyć SNS PEFC, spełniając następujące wymagania:

- a) Aby umożliwić podmiotom certyfikowanym przez PEFC i niecertyfikowanym na dalszych etapach łańcucha dostaw wdrożenie **SNS**, **organizacja** powinna, na żądanie, dostarczyć informacje określone w punkcie 2.1 Załącznika 1, dla materiałów przekazywanych wraz ze **stwierdzeniem PEFC**. Jeżeli **organizacja** nie posiada wymaganych informacji, wniosek powinien być przekazany właściwemu **dostawcy (dostawcom) organizacji** (punkt 2.2 Załącznik 1,).
- b) W przypadku podniesienia wewnętrznych lub zewnętrznych **uzasadnionych obaw** odnośnie pochodzenia materiału ze **źródeł kontrowersyjnych** organizacja podejmuje działania w następstwie tych obaw zgodnie z punktem 4 Załącznika 1.
- c) **Organizacja** powinna zdefiniować, udokumentować i wdrożyć zobowiązanie oraz procedurę, obejmującą również **materiał zawierający surowiec leśny i drzewny/wyroby** nieobjęte **łańcuchem dostaw PEFC** organizacji, zapewniając tym samym, że w przypadku, gdy organizacja dowie się lub będzie miała **uzasadnione obawy**, że **materiał zawierający surowiec leśny i drzewny/wyroby** pochodzą ze źródeł nielegalnych (źródła kontrowersyjne, 3.7a), nie zostaną one wprowadzone na rynek, dopóki problem nie zostanie rozwiązany zgodnie z punktem 4 Załącznika 1.

Załącznik 1: System Należytej Staranności (SNS) PEFC w celu unikania materiału ze źródeł kontrowersyjnych

Dokument normatywny

1. Wymagania ogólne

- 1.1 Aby pomóc zapewnić zgodność działań prowadzonych przez **organizację** w ramach niniejszej normy ze wszystkimi obowiązującymi przepisami dotyczącymi legalności pochodzenia drewna, w tym przepisami handlowymi i celnymi, jak również w celu zminimalizowania ryzyka, że zakupiony surowiec pochodzi ze **źródeł kontrowersyjnych**, organizacja powinna stosować **System Należytej Staranności (SNS)**, zgodnie z następującymi elementami niniejszej normy.
- 1.2 System Należytej Staranności PEFC powinien być wdrożony w przypadku wszystkich **materiałów zwierających surowce leśne i drzewne** objętych łańcuchem dostaw PEFC oraz znajdujących się w grupach wyrobów PEFC, z wyjątkiem materiału pochodzącego z recyklingu.

Uwaga: Organizacja może wdrożyć **SNS** dla **wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne** pochodzących z **lasów** pod jej zarządkiem.

- 1.3 **Organizacja** powinna wdrożyć **SNS** PEFC w trzech krokach obejmujących:
- gromadzenie informacji,
  - ocenę ryzyka,
  - zarządzanie dostawami istotnego ryzyka.
- 1.4 **Organizacja** pozyskująca surowiec pochodzący z gatunków wymienionych w Załączniku I do III do CITES powinna przestrzegać przepisów obowiązujących w zakresie CITES.

2. Dostęp do informacji

- 2.1 Aby z powodzeniem wdrożyć System Należytej Staranności PEFC, **organizacja** powinna mieć dostęp do następujących informacji od **dostawcy(ów)**:
- identyfikacja gatunku drzewa zawartego lub potencjalnie zawartego w materiale/wyrobie, przez podanie nazwy potocznej i/lub naukowej tam, gdzie jest to przydatne.
  - kraj pozyskania materiału i jeśli to przydatne, również regionu kraju i/lub koncesji na pozyskanie.

Uwaga 1: Dostęp do nazwy naukowej gatunku jest wymagany w przypadkach, gdy użycie nazwy potocznej mogłoby powodować błędną identyfikację gatunku.

Uwaga 2: Użycie nazwy handlowej gatunku jest uznawane za równoważne z użyciem nazwy potocznej w przypadkach, gdy wszystkie gatunki objęte tą nazwą handlową są obarczone takim samym ryzykiem pochodzenia ze **źródeł kontrowersyjnych**.

Uwaga 3: Dostęp do informacji o regionie kraju pochodzenia surowca jest wymagany w przypadku, gdy regiony kraju reprezentują różny poziom ryzyka w aspekcie **źródeł kontrowersyjnych**.

Uwaga 4: Termin „koncesja na pozyskanie” oznacza kontrakt na pozyskanie na zdefiniowanym geograficznie obszarze lasów.

Uwaga 5: Termin „kraj/region” jest używany w dalszej części tego rozdziału do identyfikacji pochodzenia materiału/wyrobu w odniesieniu do kraju, regionu kraju lub koncesji na pozyskanie.

- 2.2 Aby umożliwić podmiotom certyfikowanym przez PEFC i niecertyfikowanym na dalszych etapach łańcucha dostaw wdrożenie **SNS, organizacja** powinna, na żądanie, dostarczyć informacje określone w punkcie 2.1 niniejszego załącznika w odniesieniu do materiałów przekazywanych wraz ze **stwierdzeniem PEFC**. Jeżeli organizacja nie posiada wymaganych informacji, wniosek powinien być przekazany właściwemu **dostawcy** (dostawcom) **organizacji**.

3. Ocena ryzyka

- 3.1 **Organizacja** powinna przeprowadzić ocenę ryzyka, szacując ryzyko pozyskania materiału **ze źródeł kontrowersyjnych** dla wszystkich wejściowych **materiałów zawierających surowce leśne i drzewne** objętych **łańcuchem dostaw PEFC** organizacji, z wyjątkiem materiałów/wyrobów dostarczonych ze **stwierdzeniem PEFC** przez dostawcę posiadającego **certyfikat uznany przez PEFC**, ponieważ materiał ten można uznać za mający „pomijalne ryzyko” pochodzenia ze **źródeł kontrowersyjnych**.
- 3.2 Ocena ryzyka przez organizację powinna skutkować zaklasyfikowaniem materiału do kategorii o „pomijalnym” lub „istotnym” ryzyku.
- 3.3 Ocena ryzyka przez organizację powinna odbywać się w oparciu o wskaźniki ryzyka w miejscu pochodzenia i na poziomie łańcucha dostaw wymienione w tabelach 1–3 poniżej.
- 3.4 W przypadku gdy ocena ryzyka przez organizację pozwala zidentyfikować wskaźniki określone w tabeli 1, **organizacja** może uznać, że surowiec charakteryzuje się „pomijalnym ryzykiem” pochodzenia ze źródeł kontrowersyjnych i zakończyć ocenę ryzyka bez konieczności analizy wskaźników przedstawionych w tabelach 2 i 3.
- 3.5 W przypadku gdy ocena ryzyka przez organizację nie pozwala zidentyfikować wskaźników określonych w tabeli 1, ocena ryzyka powinna być kontynuowana według wskaźników ujętych w tabelach 2 i 3; a jeżeli którykolwiek z tych wskaźników ma zastosowanie, **organizacja** powinna uznać, że surowiec charakteryzuje się „istotnym ryzykiem” pochodzenia ze **źródeł kontrowersyjnych**.
- 3.6 Jeżeli nie zostają zidentyfikowane żadne wskaźniki wymienione w tabelach 2 i 3, **organizacja** może uznać, że surowiec charakteryzuje się „pomijalnym ryzykiem” pochodzenia ze **źródeł kontrowersyjnych** i zakończyć ocenę ryzyka.

Tabela 1: Lista wskaźników pozwalających zidentyfikować pomijalne ryzyko

Wskaźniki
a) Dostawy zadeklarowane jako certyfikowane zgodnie z systemem certyfikacji lasów (innym niż uznany przez PEFC), w zakresie działań objętych terminem źródła kontrowersyjne, wspierane przez gospodarkę leśną, łańcuch dostaw lub certyfikat pozyskiwania włókien wydany przez zewnętrzną jednostkę certyfikującą.
b) Dostawy zweryfikowane przez rządowe lub pozarządowe mechanizmy weryfikacji lub licencjonowania inne niż systemy certyfikacji lasów, w zakresie działań objętych terminem źródła kontrowersyjne.
c) Dostawy poparte możliwą do zweryfikowania dokumentacją, w której wyraźnie określone są następujące elementy: <ul style="list-style-type: none"> i. kraj i/lub region, gdzie drewno zostało pozyskane, w którym najnowszy wskaźnik postrzegania korupcji (Corruption Perception Index/CPI) publikowany przez Transparency International (TI) jest wyższy niż 50, lub w którym najnowszy wskaźnik praworządności World Justice Project (WJP) jest większy niż 0,5, ii. nazwa handlowa i typ produktu, jak również nazwa potoczna oraz tam, gdzie ma to zastosowanie, pełna nazwa naukowa, iii. wszyscy dostawcy w łańcuchu dostaw, iv. obszar leśny skąd pochodzi dostawa, v. dokumenty, w tym porozumienia kontraktowe oraz deklaracje własne, lub inne wiarygodne informacje wskazujące, że produkty nie pochodzą ze źródeł kontrowersyjnych.

Tabela 2: Lista wskaźników warunkujących znaczne ryzyko na poziomie pochodzenia^{2,3}

<p>a) Działania niezgodne z obowiązującymi lokalnymi, krajowymi lub międzynarodowymi przepisami w zakresie gospodarki leśnej, w tym między innymi praktykami gospodarowania lasami; ochrony przyrody i środowiska; gatunków chronionych i zagrożonych; praw własności, praw własności i użytkowania gruntów przez ludność tubylczą, społeczności lokalne lub inne zainteresowane strony; ochrony zdrowia, pracy i bezpieczeństwa; antykorupcji i płatności obowiązujących opłat licencyjnych i podatków.</p>	
i.	Najnowszy wskaźnik postrzegania korupcji (Corruption Perception Index/CPI) publikowany przez Transparency International (TI) dla kraju jest niższy niż 50, lub najnowszy wskaźnik praworządności World Justice Project (WJP) jest niższy niż 0,5. ⁴
ii.	Kraj/region jest znany z niskiego poziomu gospodarki leśnej i egzekwowania prawa.
iii.	Gatunek surowca drzewnego wchodzący w skład materiału/wyrobu jest znany jako gatunek pozyskiwany przeważnie w wyniku działań objętych terminem źródła kontrowersyjne.
iv.	Kraj objęty jest sankcjami ONZ, UE lub rządów krajowych ograniczającymi eksport/import takich wyrobów z surowców leśnych i drzewnych.
<p>b) Działania, w przypadku których zdolność lasów do produkcji drzewnych i nie drzewnych wyrobów leśnych oraz usług w sposób zrównoważony nie jest utrzymywana lub poziomy pozyskiwania przekraczają poziom, który można utrzymać w perspektywie długoterminowej.</p>	
i.	Według publicznie dostępnych danych, takich jak raport FAO w sprawie oceny zasobów leśnych, ilość rocznych zbiorów przemysłowego drewna okrągłego przekracza wielkość rocznego przyrostu zasobów rosnących w kraju/regionie pochodzenia.
<p>c) Działania, w których gospodarka leśna nie przyczynia się do zachowania, ochrony lub poprawy bioróżnorodności na poziomie krajobrazu, ekosystemu, gatunku lub genetycznym.</p> <p>d) Działania, w których obszary leśne ważne ze względów ekologicznych nie są identyfikowane, chronione, zabezpieczone ani oddzielane.</p>	
i.	Wskaźnik wydajności środowiskowej (EPI) ⁵ „Bioróżnorodność i siedliska” kraju jest niższy niż 50. W przypadku braku wskaźnika EPI dla danego kraju, można zastosować inne wskaźniki, takie jak przepisy dotyczące źródeł kontrowersyjnych elementy c i d, wraz z wiarygodnymi dowodami egzekwowania prawa (wynik TI CPI > 50 lub wynik WJP w zakresie praworządności > 0,5).
<p>e) Działania, w których następuje konwersja lasu, w innych okolicznościach niż są uzasadnione, jeżeli konwersja:</p>	
i.	<i>jest zgodna z polityką krajową i lokalną oraz ustawodawstwem mającym zastosowanie do użytkowania gruntów i gospodarki leśnej; i</i>
ii.	<i>nie ma negatywnego wpływu na ważne pod względem ekologicznym obszary leśne, obszary istotne pod względem kulturowym i społecznym, lub inne obszary chronione; i</i>
iii.	<i>nie niszczy obszarów o znacznych zasobach węgla; i</i>
iv.	<i>przyczynia się do długoterminowych korzyści ochronnych, ekonomicznych i/lub społecznych.</i>
i.	Zgodnie z publicznie dostępnymi danymi lub informacjami, takimi jak publikowane przez FAO, kraj/region został zidentyfikowany jako kraj, w którym strata netto powierzchni terenów zalesionych wyniosła > 1% w ciągu ostatnich dziesięciu lat, z których dostępne są dane.
ii.	W kraju/regionie obszar netto, gdzie ma miejsce konwersja lasów na plantacje leśne przekracza wzrost powierzchni lasów w kraju/regionie, według publicznie dostępnych danych lub informacji, takich jak publikowane przez FAO.

² Wiersze a) - i) są elementami punktu 3.7 dot. **źródeł kontrowersyjnych**. Wiersze pod każdym elementem, ponumerowane cyframi rzymskimi (i, ii, iii itd.) zawierają wskaźniki stosowane do oceny ryzyka dla tego elementu. W przypadku gdy dla elementu wymieniony jest więcej niż jeden wskaźnik, należy zastosować wszystkie wskaźniki.

³ Przykłady zewnętrznych odniesień oraz szczegółowe wyjaśnienia znajdują się w najnowszym wydaniu *PEFC GD 2001 Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne – Wytyczne dot. użytkowania*.

⁴ Wskaźniki te nie zawsze są odpowiednie dla leśnictwa. Jeżeli istnieją bardziej odpowiednie wskaźniki, można je wykorzystać po uprzednim uzgodnieniu z Radą PEFC. Alternatywne wskaźniki muszą być wymienione w dokumencie zawierającym wytyczne dotyczące łańcucha dostaw.

⁵ Wskaźnik EPI jest opracowywany wspólnie przez Yale University oraz Columbia University we współpracy ze Światowym Forum Ekonomicznym. <https://epi.envirocenter.yale.edu/about-epi>

f) Działania, które nie oddają zasad określonych w Deklaracji dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy, przyjętej przez MOP w 1998 r.
i. Poparte dowodami badania pokazują, że zasady określone w Deklaracji MOP dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy nie są w danym kraju przestrzegane.
g) Działania, które nie oddają zasad określonych w Deklaracji praw ludów tubylczych ONZ (2007).
i. Poparte dowodami badania pokazują, że zasady określone w Deklaracji praw ludów tubylczych ONZ (2007) nie są w danym kraju przestrzegane.
h) Drewno z rejonu konfliktów.
i. W kraju/regionie występuje konflikt zbrojny według publicznie dostępnych źródeł informacji, takich jak Fragile State List.
i) Drzewa genetycznie modyfikowane.
i. Według publicznie dostępnych źródeł informacji, w kraju/regionie prowadzi się produkcję genetycznie zmodyfikowanych organizmów leśnych i drzewnych, które wprowadza się na rynek komercyjny.

Tabela 3: Lista wskaźników warunkujących znaczne ryzyko na poziomie łańcucha dostaw

Wskaźniki
a) Nie są znane kraje/regiony, w których sprzedawano wyroby.
b) Wyrób zawiera nieznanne gatunki drewna.
c) Dowód na nielegalne praktyki stosowane przez jakiekolwiek przedsiębiorstwo w łańcuchu dostaw.

3.7 Ocenę ryzyka powinna być przeprowadzona dla pierwszej dostawy pochodzącej od każdego indywidualnego **dostawcy** lub kilku **dostawców**, o takich samych cechach wymienionych w punkcie 2.1 niniejszego załącznika i przy takim samym zastosowaniu wskaźników zgodnie z tabelami 1-3 powyżej. .

Uwaga: W przypadku gdy dostawy od **dostawców** z tego samego regionu mają te same cechy wymienione w punkcie 2.1 i to samo zastosowanie wskaźników zgodnie z tabelami 1-3, ocenę ryzyka można zastosować jako ocenę dla całego regionu.

3.8 W odniesieniu do wszystkich materiałów podlegających ocenie ryzyka w organizacji, **organizacja** powinna prowadzić aktualną listę cech wymienionych w punkcie 2.1 niniejszego załącznika i wskaźników zgodnie z tabelami 1-3 dla **dostaw** poszczególnych **dostawców** i dostawców o tych samych cechach.

3.9 Ocena ryzyka powinna być poddawana przeglądowi i, w razie potrzeby, aktualizowana co najmniej raz w roku, a także w przypadku zmian dotyczących cech wymienionych w punkcie 2.1 niniejszego dodatku.

4. Uzasadnione obawy

4.1 Organizacja powinna zapewnić niezwłoczne zbadanie **uzasadnionych obaw** dotyczących potencjalnego pochodzenia surowca objętego **SNS** ze **źródeł kontrowersyjnych**, rozpoczynając nie później niż dziesięć dni roboczych od chwili zidentyfikowania **uzasadnionej obawy**.

4.2 Jeżeli nie jest możliwe rozwiązanie obawy w drodze dochodzenia przez organizację, ryzyko, że surowiec pochodzi ze **źródeł kontrowersyjnych** organizacja powinna określić jako „znaczne” i postępować zgodnie z punktem 5 niniejszego załącznika.

5. Zarządzanie dostawami wysokiego ryzyka

5.1 Postanowienia ogólne

5.1.1 W przypadku dostaw, dla których określone zostało „znaczne ryzyko”, **organizacja** powinna zwrócić się do **dostawcy** o dostarczenie dodatkowych informacji i dowodów pozwalających **organizacji** sklasyfikować dostawę jako wiążącą się ze „znikomym ryzykiem”. **Organizacja** powinna zwrócić się do **dostawcy** o:

- a) dostarczenie **organizacji** niezbędnych informacji pozwalających zidentyfikować obszary leśne, skąd pochodzi surowiec, jak również cały łańcuch dostaw odnoszący się do dostawy „znacznego ryzyka”.
- b) umożliwienie **organizacji** przeprowadzenia kontroli własnej lub przez stronę trzecią postępowania dostawcy, jak również postępowania poprzednich dostawców w łańcuchu.

Uwaga: Procedury te można zabezpieczyć np. porozumieniami umownymi lub pisemną deklaracją **dostawcy**.

5.1.2 **Organizacja** powinna opracować program weryfikacji własnej lub przez stronę trzecią dostaw sklasyfikowanych jako dostawy „znacznego ryzyka”. Program weryfikacji powinien obejmować:

- a) identyfikację całego łańcucha dostaw oraz obszarów leśnych w miejscu pochodzenia dostawy
- b) inspekcję w miejscu produkcji, stosownie do przypadku
- c) wymagane środki naprawcze.

5.2 Identyfikacja łańcucha dostaw

5.2.1 **Organizacja** powinna wymagać od wszystkich **dostawców** dostaw „znacznego ryzyka” szczegółowych informacji o całym łańcuchu dostaw i obszarach leśnych w miejscu pochodzenia dostaw.

5.2.2 W przypadkach, w których dostawy można opisać jako charakteryzujące się „znikomym ryzykiem”, według wskaźników w tabeli 1 na jednym etapie łańcucha dostaw, **organizacja** nie jest zobowiązana do śledzenia całego łańcucha dostaw do obszaru leśnego, z wyjątkiem przypadków **uzasadnionych obaw**, z którymi należy postępować według załącznika 1, punkt 4.

5.2.3 Dostarczone informacje powinny umożliwić **organizacji** zaplanowanie i przeprowadzenie kontroli na miejscu.

5.3 Kontrola u dostawcy

5.3.1 Program weryfikacji przez organizację powinien obejmować kontrolę dostaw „znacznego ryzyka” u **dostawców**. Kontrole na miejscu może przeprowadzać sama **organizacja** (kontrole własne) lub strona trzecia w imieniu **organizacji**. **Organizacja** może zastąpić kontrole u dostawcy przeglądem dokumentacji, jeśli przedłożona dokumentacja daje wystarczającą pewność co do pochodzenia surowca ze źródeł niekontrowersyjnych.

5.3.2 **Organizacja** jest zobowiązana wykazać, że personel przeprowadzający kontrole posiada wystarczającą wiedzę i kompetencje w zakresie w lokalnych praktyk biznesowych, kulturowych i społecznych oraz w zakresie obowiązujących traktatów, konwencji, zarządzania i egzekwowania prawa, istotnych z punktu widzenia pochodzenia dostaw „znacznego ryzyka” i ryzyk zidentyfikowanych.

5.3.3 **Organizacja** powinna określić próbkę dostaw „znacznego ryzyka” od **dostawcy**, która ma być sprawdzona w programie weryfikacji. Identyczne dostawy od tego samego **dostawcy** uznaje się za jedną dostawę. Rozmiar rocznej próbki powinien wynosić co najmniej pierwiastek kwadratowy z liczby dostaw „znacznego” ryzyka w jednym roku: $(y=\sqrt{x})$, zaokrąglony do najbliższej liczby całkowitej. Jeśli poprzednie kontrole u dostawcy były skuteczne w zakresie realizacji celów wyznaczonych w tym dokumencie, rozmiar próbki wolno zmniejszyć do $y=0,8\sqrt{x}$, z zaokrągleniem w górę do liczby całkowitej.

5.3.4 Kontrole u dostawcy obejmują:

- a) bezpośredniego **dostawcę** oraz wszystkich **dostawców** na wcześniejszych etapach łańcucha dostaw w celu przeprowadzenia oceny zgodności ze stwierdzeniami **dostawców** dotyczącymi pochodzenia surowców.
- b) właściciela lasu lub zarządcę obszaru leśnego w miejscu pochodzenia dostaw lub wszelkie inne osoby odpowiedzialne za zarządzanie w tym obszarze, w celu przeprowadzenia oceny zgodności z wymogami prawnymi.

5.4 Działania naprawcze

5.4.1 Organizacja jest zobowiązana zdefiniować pisemne procedury wdrażania środków naprawczych w sytuacji braku zgodności **dostawców** wskazanych w programie weryfikacji organizacji..

5.4.2 Zakres działań naprawczych powinien opierać się na skali i powadze ryzyka, że drewno lub wyroby z drewna mogą pochodzić ze **źródeł kontrowersyjnych** i powinien obejmować co najmniej jedno z poniższych:

- a) wyraźną informację o zidentyfikowanym ryzyku wraz z prośbą o wyeliminowanie zidentyfikowanego ryzyka w określonym terminie, tak aby zapewnić, że do **organizacji** nie są dostarczane produkty leśne i drzewne ze **źródeł kontrowersyjnych**.
- b) wymaganie od **dostawców** określenia środków naprawczych dotyczących zgodności jednostki gospodarki leśnej z wymogami prawnymi lub efektywności przepływu informacji w łańcuchu dostaw.
- c) unieważnienie lub zawieszenie kontraktu lub zamówień na drewno lub wyroby do czasu aż **dostawca** będzie mógł wykazać, że wdrożone zostały odpowiednie działania dotyczące ograniczenia ryzyka.

6. Zakaz wprowadzania na rynek

6.1 Surowiec leśny i drzewny/produkty pochodzące z nieznanymi lub **kontrowersyjnymi źródłami** nie mogą wchodzić w skład **grupy produktów PEFC**. Drewno lub wyrób(-y) z drewna pochodzące z nieznanymi lub kontrowersyjnymi źródłami nie powinny wchodzić w skład partii produkcji objętej łańcuchem dostaw PEFC w organizacji

6.2 Jeżeli organizacja wie, że **surowiec leśny i drzewny/produkty** nieobjęte łańcuchem dostaw PEFC organizacji pochodzą z nielegalnych źródeł (źródła kontrowersyjne, 3.7a), nie są one wprowadzane do obrotu.

6.3 Jeżeli **organizacja** posiada **uzasadnione obawy**, że surowiec leśny i drzewny/produkty nieobjęte **łańcuchem dostaw PEFC** organizacji pochodzą z nielegalnych źródeł (**źródła kontrowersyjne**, 3.7a), nie można ich wprowadzać na rynek, dopóki problem nie zostanie rozwiązany w zgodzie z klauzulą 4 niniejszego załącznika.

Załącznik 2: Wdrażanie normy łańcucha dostaw w organizacji wielozakładowej

Dokument normatywny

1. Wprowadzenie

Celem niniejszego załącznika jest ustanowienie wytycznych w zakresie wdrażania wymagań dotyczących łańcucha dostaw PEFC w organizacji posiadającej sieć zakładów tym samym zapewniając, z jednej strony, że ocena zapewnia wystarczającą pewność co do zgodności łańcucha dostaw, a z drugiej strony, że certyfikacja łańcucha dostaw jest praktyczna i wykonalna zarówno pod względem ekonomicznym jak i operacyjnym. Certyfikacja organizacji wielozakładowej umożliwi również wdrożenie i certyfikację łańcucha dostaw w grupie najczęściej niewielkich, niezależnych przedsiębiorstw.

Niniejszy załącznik obejmuje wyłącznie te wymagania, które powinny spełnić organizacje wielozakładowe, aby wdrożyć łańcuch dostaw zgodny z wymaganiami tego standardu.

2. Kryteria kwalifikacji dla organizacji wielozakładowej

- 2.1 Przez organizację wielozakładową rozumie się organizację posiadającą określone biuro centralne (nazywane dalej „centralą”), w którym odbywa się planowanie, kontrola i nadzór pewnych czynności, a także sieć lokalnych biur i oddziałów (zakładów), w których te czynności są całkowicie lub częściowo realizowane.
- 2.2 Organizacja wielozakładowa nie musi być odrębną jednostką, ale wszystkie jej zakłady powinny mieć prawne lub kontraktowe powiązanie z centralą organizacji i podlegać wspólnemu łańcuchowi dostaw, który jest przedmiotem ciągłego nadzoru ze strony centrali. Oznacza to, że centrala ma prawo przeprowadzić działania naprawcze w każdym zakładzie. W stosownych przypadkach powyższy zapis powinien się znaleźć w kontrakcie pomiędzy centralą a poszczególnymi zakładami.
- 2.3 Organizacja wielozakładowa może obejmować:
- organizacje działające na zasadzie franczyzy lub firmy z wieloma oddziałami, w których zakłady są powiązane własnościowo, strukturą zarządzania lub w inny organizacyjny sposób,
  - grupy niezależnych prawnych przedsiębiorstw założonych i działających w celu certyfikacji łańcucha dostaw (grupa producencka).

Uwaga: Określenie „powiązane strukturą zarządzania lub w inny organizacyjny sposób” nie obejmuje członkostwa w stowarzyszeniu.

- 2.4 Grupa producencka oznacza sieć zazwyczaj małych, niezależnych przedsiębiorstw, stowarzyszonych w celu uzyskania i utrzymania certyfikacji łańcucha dostaw dla całej grupy. Centralą może być stowarzyszenie handlowe lub inny wystarczająco doświadczony podmiot prawny, który zostanie nominowany w tym celu przez grupę zainteresowanych członków lub który zaoferuje grupie usługi dla potrzeb niniejszej normy i zgodnie z niniejszą normą. Centrala może być również zarządzana przez jednego z członków grupy.

Uwaga: Centrala w przypadku grupy producenckiej może być nazwana „podmiotem grupowym”, a zakłady – „członkami grupy”.

- 2.5 Zakład oznacza lokalizację, w której prowadzone są działania związane z łańcuchem dostaw organizacji.
- 2.6 Uczestnictwo w grupie producenckiej jest ograniczone do zakładów znajdujących się w jednym kraju i:
- zatrudniających nie więcej niż 50 pracowników (odpowiednik zatrudnienia pełnoetatowego),
  - których obrót nie przekracza 10 000 000 euro lub wartości równoważnej.

3. Wymagania dla organizacji wielozakładowych

3.1 Ogólne

3.1.1 Łańcuch dostaw organizacji powinien być centralnie zarządzany i podlegać centralnej ocenie. Wszystkie zakłady (łącznie z centralą zarządzającą) powinny być objęte programem wewnętrznych audytów przeprowadzanych, zanim niezależna jednostka certyfikująca rozpocznie swoją ocenę.

3.1.2 **Organizacja** powinna wykazać, że jej centrala wprowadziła łańcuch dostaw zgodnie z wymaganiami niniejszej normy oraz że cała **organizacja** (tzn. wszystkie zakłady) spełnia wymagania niniejszej normy.

3.1.3 **Organizacja** powinna dowieść swojej zdolności do pozyskiwania i analizy danych ze wszystkich zakładów, w tym danych od władz centralnych, oraz zdolności do wprowadzania ewentualnych zmian potrzebnych w funkcjonowaniu łańcucha dostaw w poszczególnych zakładach.

3.2 Funkcja i zakres odpowiedzialności centrali

3.2.1 Centrala organizacji wielozakładowej powinna:

- a) reprezentować organizację wielozakładową w procesie certyfikacji, w tym w zakresie komunikacji i utrzymywaniu relacji z jednostką certyfikującą,
- b) złożyć wniosek o certyfikację, zawierający listę uczestniczących zakładów,
- c) zapewnić powiązanie kontraktowe z jednostką certyfikującą,
- d) przesłać jednostce certyfikującej prośbę o rozszerzenie lub zmniejszenie zakresu certyfikacji, co dotyczy również uczestniczących zakładów,
- e) w imieniu całej organizacji wielozakładowej zobowiązać się do wprowadzenia i utrzymywania łańcucha dostaw zgodnego z wymaganiami niniejszej normy,
- f) przekazywać wszystkim zakładom informacje i wytyczne potrzebne do skutecznego wdrożenia i utrzymania łańcucha dostaw zgodnie z niniejszą normą. Centrala powinna zapewnić wszystkim zakładom poniższe informacje lub dostęp do nich:
  - kopia niniejszej normy oraz wytyczne dotyczące wdrożenia wymagań niniejszej normy,
  - zasady używania znaków towarowych PEFC oraz wszelkie wytyczne dotyczące wdrożenia zasad używania znaków towarowych PEFC,
  - procedury centrali dotyczące zarządzania organizacją wielozakładową,
  - warunki kontraktu z jednostką certyfikującą dotyczące praw jednostki certyfikującej lub akredytującej w zakresie dostępu do dokumentacji i instalacji w zakładzie w celu oceny i nadzoru, oraz ujawniania informacji o zakładzie stronom trzecim,
  - objaśnienie zasady wzajemnej odpowiedzialności zakładów w procesie certyfikacji wielozakładowej,
  - wyniki programu wewnętrznego audytu oraz oceny i nadzoru jednostki certyfikującej oraz związane z tym środki naprawcze i zapobiegawcze do wdrożenia w poszczególnych zakładach,
  - certyfikat wielozakładowy i wszystkie jego części dotyczące zakresu certyfikacji i objęcia nią zakładów.

Uwaga: Pojęcie „wzajemna odpowiedzialność” oznacza, że braki zgodności wykryte w jednym zakładzie lub w centrali mogą pociągać za sobą działania naprawcze do wdrożenia we wszystkich zakładach, zwiększenie ilości wewnętrznych audytów lub cofnięcie certyfikatu wielozakładowego.

- g) zapewnić organizacyjne lub kontraktowe połączenia ze wszystkimi zakładami wchodzącymi w skład organizacji wielozakładowej, uwzględniające zobowiązania tych zakładów do wdrożenia i utrzymania łańcucha dostaw zgodnie z niniejszą normą; centrala

powinna posiadać pisemny kontrakt lub inną pisemną umowę z wszystkimi zakładami, która uprawnia centralę do wdrażania i egzekwowania wdrożenia wszelkich środków naprawczych lub zapobiegawczych oraz inicjowania wykluczenia dowolnego zakładu z zakresu certyfikacji w przypadku braku zgodności z niniejszą normą.

- h) opracować pisemne procedury zarządzania organizacją wielozakładową.
- i) przechowywać dokumenty dotyczące zgodności centrali i zakładów z wymaganiami niniejszej normy.
- j) uruchomić program audytów wewnętrznych zgodnie z opisem w punkcie 3.2.2.
- k) uruchomić program oceny zgodności centrali i zakładów, obejmujący ocenę wyników programu audytów wewnętrznych oraz ocen i nadzoru podmiotu certyfikującego; opracować ewentualne działania naprawcze lub zapobiegawcze; oceniać efektywność podjętych działań naprawczych.

3.2.2 Program audytów wewnętrznych

3.2.2.1 Program audytów wewnętrznych zapewnia:

- a) Audyt wszystkich zakładów (w tym centrali administracyjnej), na miejscu lub zdalnie, gdzie możliwa jest zdalna weryfikacja wdrożenia procesów łańcucha dostaw, przed rozpoczęciem oceny przez jednostkę certyfikującą.
- b) Audyt każdego nowego zakładu przed rozpoczęciem procesu rozszerzania zakresu certyfikacji przez jednostkę certyfikującą.

3.3 Funkcja i zakres odpowiedzialności zakładów

Zakłady współtworzące **organizację wielozakładową** odpowiadają za:

- a) wdrożenie i utrzymanie wymagań łańcucha dostaw zgodnie z niniejszą normą,
- b) zawarcie kontraktu z centralą, w tym zobowiązanie się do zachowania zgodności z wymaganiami łańcucha dostaw oraz z innymi stosownymi wymogami certyfikacji.
- c) udzielanie wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie zapytania centrali lub jednostki certyfikującej związane z danymi, dokumentacją lub innymi informacjami dotyczącymi formalnych audytów, ocen lub innych elementów,
- d) zapewnienie pełnej współpracy i pomocy w celu pomyślnego ukończenia wewnętrznych audytów przeprowadzanych przez centralę oraz audytów przeprowadzanych przez jednostkę certyfikującą, co obejmuje m.in. dostęp do zakładowych instalacji,
- e) przeprowadzanie odpowiednich działań naprawczych i zapobiegawczych ustalonych przez centralę.

Tabela 4: Zakres odpowiedzialności za wdrożenie wymagań niniejszej normy w organizacji wielozakładowej

Wymagania normy	Centrala	Zakład
Wymagania dotyczące procesu łańcucha dostaw – metoda separacji fizycznej		Tak
Wymagania dotyczące procesu łańcucha dostaw – metoda procentowa		Tak
Wymagania dotyczące procesu łańcucha dostaw – metoda rachunku uznań		Tak
Wymagania na system zarządzania		
Obowiązki i uprawnienia	Tak	Tak
Ogólne obowiązki	Tak	Tak
Obowiązki i uprawnienia odnośnie łańcucha dostaw	Tak (dla d oraz e)	Tak
Udokumentowane procedury	Tak (dla a, e oraz f)	Tak
Prowadzenie ewidencji/dokumentacji	Tak (dla f oraz g)	Tak
Zarządzanie zasobami	Tak (wyłącznie dla pełnionych działań)	Tak
Zarządzanie kadrami/personelem		
Zaplecze techniczne		
Inspekcje i kontrola	Tak	Tak
Skargi	Tak	Tak

PEFC Council
ICC Building C1
Route de Pré-Bois 20
1215 Geneva 15
Switzerland

Tel.: +41 22 799 45 40
Faks: +41 22 799 45 50
Mail: info@pefc.org
www.pefc.org